

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 347. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357712096/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

sindrigere, men plumpere Benyttelse anvender Hostrup dette Motiv i sit Lystspil *En Sparv i Tranedans*, hvor der bestandig af Enhver tillægges den pudserlige Skrædersvend de Egenskaber, som den Paagældende personligt skatter højest.

Og som Romantiken nu her møder sig med Tilføjelsen, saaledes har Fradragningen fra Menneskevæsenet nødvendigvis ogsaa sin store Tiltrækning for den. Den berører Individet Ejendommeligheder, der ellers netop synes at høre mest organisk sammen med det; den løsriver den og deler saaledes Personligheden, som man deler lavere Organismer, f. Eks. Orne, i større og mindre Halvdele, der begge lever. Den berøver bl. A. Individet dets Skygge. I *Peter Schlemihl* af Chamisso knæler jo Manden i den graa Frakke ned for Peter og vikler «med beundringsværdig Behændighed» hans Skygge fra Hovedet til Foden løs fra ham og fra Græsset, ruller den sammen og stikker den til sig — og Fortællingen lærer os, hvilke Genvordigheder en Person, der har mistet sin Skygge, maa udstaa.

Peter Schlemihl beviser imidlertid, hvor forskelligartede Personligheder Romantiken som Aandsform formaaede at meddele et ensartet Præg. Thi der lader sig ikke let tænke en Hoffmann mere ulig Natur end Chamisso; Motivet til Chamisso's Æventyr er da ogsaa ligesaa simpelt og gribende som Motiverne hos Hoffmann er sygelige og selsomme.

Adalbert v. Chamisso, en født Franskmænd, der mærkværdig hurtigt og fuldstændigt føjede sig efter tysk Væsen, ja udviklede mere end én Egenskab, som man i Reglen anser for ægte germansk, kom til Verden 1781 som Søn af adelige Forældre paa Slottet Boncourt i Champagne. Da han ved Rædselsherredømmet var bleven fordrevet fra Frankrig, blev han Page hos Dronning Luise af Prejsen, og tyve Aar gammel Løjtnant i den præjssiske Hær. Han var et gennemalvorligt, fuldtødt Menneske, af lutter Alvor noget kejtet, men aandeligt kærnesund, en modig, ærekær Mand, der paa én Gang havde noget af Tyskerens Ubhjælpsomhed og meget af Franskmændens Livlighed.

Stik modsat Hoffmann var han ingen selskabelig Karakter, men des mere en Ynder af Naturen. Han ønskede, at han paa hede Sommerdage turde gaa nogen omkring i sin Have med sin Pibe i Munden. I den moderne Klædedragt, i moderne Husliv og selskabelige Former saa han kun byrdefulde Lænker. Hans levende Natursans gjorde ham til Verdensomsejler, gjorde visse